Vervoerregio Amsterdam

Postbus 626
1000 AP Amsterdam

Termini 179
1025 XM Amsterdam

T 020 527 37 00
E info@vervoerregio.nl
W www.vervoerregio.nl

KvK: 34374879000
IBAN: NL46BNGH0285168274
BIC: BNGHNL2G

Regioraad Vervoerregio Amsterdam
Postbus 626
1000 AP AMSTERDAM

Datum	18 oktober 2023	**Onderwerp**	Regioraadsbrief concessie Zaanstreek - Waterland 2024
Uw kenmerk			
Ons kenmerk	2023/18234/SB		
Inlichtingen	[redacted]	**Bijlagen**	Brief aan EBS

Geachte leden van de Regioraad,

Tijdens de vergadering van de Regioraad van 11 juli bent u op de hoogte gesteld van de stand van zaken rond de implementatie van de concessie Zaanstreek-Waterland (ZaWa). Wij hebben toen aangegeven dat op basis van de door EBS verstrekte planningen er zorgen zijn over de implementatie van ZaWa:

- vermoedelijk zijn niet alle bestelde ZE-bussen tijdig geleverd en zijn de stallingen in Purmerend en Zaandam niet op 10 december 2023 (start concessie) gereed;
- er is onvoldoende inzicht in het (tijdig) nakomen van de overige aan de concessie gestelde eisen.

Wij hebben u de toezegging gedaan om u in de Regioraad van 31 oktober 2023 wederom op de hoogte te brengen van de laatste stand van zaken rondom de implementatie van de concessie Zaanstreek-Waterland.

Toelichting op de stand van zaken

Vooropgesteld dat er veel aspecten rond de implementatie goed gaan, bestaan er over een aantal aspecten van de implementatie nog steeds zorgen, die wij door middel van deze brief met u willen delen. Dit doen we aan de hand van een toelichting op de voorziene situatie per 10 december van:

1. de instroom van de zero-emissie-bussen
2. de dienstregeling
3. de introductie van het zogenaamde MeerPlus concept

1. De instroom van de zero-emissie-bussen

Beschikbaarheid bussen
Er bestaan nog steeds zorgen over een tijdige instroom van de zero-emissie-bussen. Volgens de laatste inzichten van VDL zijn er op 10 december slechts enkele bussen van de serie van 193 bussen afgeleverd en komt de productie van de nieuwe bussen pas in december goed op gang. Daarbij verlaten de laatste bussen eind april 2024 de fabriek. EBS voert aan dat de levering van de bussen vertraging heeft opgelopen omdat het hier om een nieuw ontwikkelde bus gaat. Deze bussen zijn lichter en kunnen daarom meer kilometers op één batterijlading rijden. Daartegenover staat de langere ontwikkeltijd van het nieuwe bustype dan door VDL is voorzien.

Wél zijn op 10 december reeds acht nieuwe elektrische bussen van het type *MidCity* geleverd. De *Midcity*-voertuigen worden op de minder drukke lijnen ingezet. Daarnaast blijven per 10 december de huidige tien zero-emissie-bussen (R-net) rijden. Voor alle overige diensten zal EBS tijdelijk terugvallen op dieselbussen, waaronder de huidige EBS-dieselbussen van de concessie Waterland. Om de milieu-impact van langer dieselen te compenseren, zullen de dieselbussen vanaf start concessie op HVO-brandstof rijden. HVO is een fossielvrije en hernieuwbare brandstof met grote voordelen op het gebied van duurzaamheid ten opzichte van normale diesel.

Beschikbaarheid laadinfrastructuur
Naast een verdere vertraging in de levering van de bussen lopen de werkzaamheden aan de laadinfrastructuur achter op schema en wel zodanig dat deze zowel voor Purmerend als Zaandam pas ná start van de concessie zullen zijn afgerond. Voor Purmerend is dat februari 2024. Voor Zaandam op z'n vroegst begin april 2024. EBS wijt dit aan de complexiteit van het project. Wél zal EBS investeren in tijdelijke voorzieningen voor het laden, zodat in Purmerend vanaf oktober de eerste bussen *MidCity*-bussen al geladen kunnen worden. In februari is alle laadinfrastructuur in de stalling van Purmerend gereed. Vanaf dat moment kunnen er veel meer bussen worden geladen en ingezet.

Alle andere onderdelen van de stalling in Purmerend en Zaandam (stallingsruimte, wasstraat, werkplaats, kantoor, carport met zonnepanelen) liggen wél op schema. De stalling, washal en werkplaats (maar nog niet de laadinfrastructuur) is in Purmerend reeds op 22 september jl. opgeleverd. In Zaandam wordt op de nieuwe locatie voortvarend gebouwd.

Buiten bovengenoemde vertragingen om is er voor de stalling in Zaandam recent een extra tegenvaller bij gekomen: op 31 augustus 2023 heeft Liander de Vervoerregio geïnformeerd dat de stroomaansluiting te Zaandam niet tijdig gereed is. Normaliter zouden de gevolgen voor de te late oplevering van de netaansluiting in Zaandam groot zijn. Gegeven de té late oplevering van de laadinfrastructuur in Zaandam door EBS (volgens planning: begin april) zijn de gevolgen onbedoeld minder groot. Aan Liander hebben wij aangegeven dat de netaansluiting alsnog begin maart in dienst moet worden genomen. Zekerheid over het hebben van een netaansluiting hebben we op dit moment nog niet. De Vervoerregio heeft echter intensief contact met Liander hierover, evenals over eventuele noodoplossingen.

2. De dienstregeling

Het nieuwe vervoerplan van EBS voorziet in een forse uitbreiding van de dienstregeling. EBS heeft geeft aan dat per 10 december de volledige dienstregeling - inclusief uitbreiding - wordt gereden.
Daarbij heeft EBS een voordeel dat door de werkzaamheden op de PH-kade in Amsterdam de bussen tijdelijk niet tussen Amsterdam Noord en Amsterdam Centraal rijden. Die scheelt in het aantal benodigde chauffeurs. EBS zal echter de komende tijd nog een aantal chauffeurs moeten werven. Als back-up-scenario heeft EBS de tijdelijke inhuur van chauffeurs van touringcarondernemers voorgesteld.

Voor de Vervoerregio blijft het behoud van bestaand personeel en de werving van nieuw personeel een groot aandachtspunt en een belangrijk onderwerp om kritisch te blijven volgen.

3. De Introductie van het zogenaamde MeerPlus concept

EBS heeft - op basis van haar actuele planningen - de volgende situatie per 10 december geschetst:
- MeerPlus, het nieuwe premium concept voor reizen van deur-tot-deur in de Zaanstreek en Waterland, is geïntroduceerd;
- grote verbeteringen voor de reiziger, zoals de nieuwe website en app en de komst van reisassistenten zijn per 10 december gerealiseerd;
- op onderdelen zullen verbeteringen (mogelijk) nog in realisatie zijn of in de loop van 2024 gerealiseerd worden, door afhankelijkheden van derde partijen.

EBS geeft daarbij aan: “Uitgangspunt van onze bieding is reizigers te blijven verrassen. Natuurlijk is het een teleurstelling dat onze bussen per december nog niet elektrisch zijn, maar het concept MeerPlus is veel breder. Onze reiziger krijgt vanaf 10 december echt al een verbeterde reiservaring.” Bij dat laatste kan dan gedacht worden aan vernieuwde websites en apps met extra reisinformatie en mogelijkheden voor deur-tot-deur reizen.

Op verzoek van het dagelijks bestuur heeft EBS inzicht gegeven in de planning voor implementatie van de maatregelen, waaronder die van het MeerPlus concept. De Vervoerregio constateert dat veel maatregelen die te maken hebben met dit concept niet volgens planning verlopen. Het betreft onder meer het ontwerp en bouw van de website, de inrichting van de klantenservice en de voorbereidingen voor het aanbrengen van reisinformatie op de halte.

Dit wil niet zeggen dat ten aanzien van deze maatregelen de beoogde startdatum op 10 december niet wordt gehaald. Dit is afhankelijk van de inzet die EBS hier tot 10 december nog op pleegt. Het achterlopen op de planning is voor de Vervoerregio echter een bron van zorg.

Boetebeleid van de Vervoerregio

Vanwege de zorgen over de genoemde aspecten van de implementatie wil het dagelijks bestuur de vervoerder EBS maximaal stimuleren om de beloften richting de reiziger waar te maken en eventuele tekortkomingen zo spoedig mogelijk op te lossen. Het boetebeleid biedt mogelijkheden hiertoe. De uitvoeringsovereenkomsten van de OV-concessie kennen boetebepalingen, waarbij de boetes kunnen worden opgelegd wanneer de concessiehouder zijn verplichtingen die uit de concessie voortvloeien niet nakomt. Het opleggen van boetes is daarbij geen doel op zich. Bij het toepassen van boetes wordt dan ook geredeneerd vanuit het principe dat de boetes een positief effect hebben voor de reiziger.

Om middels het boetebeleid op de implementatie te kunnen sturen, heeft het dagelijks bestuur aan EBS de bijgaande brief (bijlage 1) gestuurd, die duidelijkheid verschaft met welke aspecten het dagelijks bestuur rekening houdt bij het opleggen van boetes indien EBS bij start van de concessie op 10 december 2023 niet aan alle eisen voldoet die aan de concessie zijn verbonden.

Kern van de brief is dat aan EBS een implementatieboete van € 2 miljoen wordt opgelegd als de in deze brief geschetste tekortkomingen zich bij start van de concessie op 10 december 2023 voordoen. Bij het vaststellen van de precieze hoogte van de boete wordt, naast de aard en omvang van de overtredingen, ook rekening gehouden met de mate waarin en de wijze waarop EBS zich de komende maanden inspant om de tekortkomingen, en de als gevolg daarvan door reizigers ervaren overlast, te beperken. Naast de implementatieboete zal het dagelijks bestuur er via het boetebeleid op sturen dat EBS na 10 december de concessie zo spoedig mogelijk volledig met ZE-bussen uitvoert.

Wij hopen u hiermee voldoende op de hoogte te hebben gebracht.

Hoogachtend,

G. Slegers
Lid Dagelijks Bestuur

Dit document is digitaal ondertekend en bevat daarom geen zichtbare handtekening. Zie akte van ondertekening.